

[Nielsen-Man.]

i betragtning, når man objektivt vil sammenligne de to brugsformer. Man må gøre sig klart, at i tilfælde af at jorden kan finde anvendelse til andre formål end egentlige landbrugsjord, f. eks. industriel udnyttelse af jorden eller udnyttelse til byggegrunde, er det statsjord, der er tale om, og så vil det offentlige forlange en afgift af den indtægt, som den pågældende bruger kan få af en sådan udnyttelse af sin jord. Det ligger i sagens natur — det er vel også det, jordrenteprincippet indebærer —, at en konjunkturstigning eller en stigning af en brugers utilregnelig årsag, skal han ikke selv indkassere. Det er en modereret form for grundskyld, her er tale om. Endvidere kan brugeren ikke udnytte sin jord til en sådan anvendelse uden tilladelse, da det er statsjord.

Jeg vil dernæst nævne, at der kan være finansieringsvanskeligheder ved ejerskifte og meget ofte er det, fordi pengeinstitutterne ret naturligt vurderer lånemulighederne lavere for bygninger, der ligger på statens jord, hvor den pågældende mand ikke har et egentlig skøde, men kun brugsret, selvom det er en brugsret, som er arvelig og forsåvidt også omsættelig. Ombytning af lodder fra en ejendom til en anden er også besværlig, hvis det er jordrenteparceller.

Det er alt det, der kendetegner denne brugsform, og jeg synes, det forsåvidt er betimeligt og rimeligt, når det er statsjord, der er tale om. Man skal bare gøre sig klart, at hvis man sammenligner med den anden brugsform, må man tage plusser og minusser med i bedømmelsen. Den anden brugsform er privat indkøbt jord med jordkøbslån, hvoraf der ved starten betales en højere rente. På den anden side er det en ting, som mange sætter pris på, at der er sikkerhed for, at den udgift ikke stiger. Der er den sikkerhed, at man har en fast gæld fremfor en variabel gæld, stigende eller faldende, men som regel stigende. Det er lettere at optage sekundære lån i en sådan ejendom og at prioritere ved ejerskifte, og endelig kan der være en vis chance for at inddrage en konjunkturstigning eller en chance ved en industriel udnyttelse af jorden. Nu kan man have den mening, at spekulation i jord skal være forbudt, det er et synspunkt, som ofte anlægges. Men mange vil gerne have den chance, der ligger i at anvende deres jord på den måde, hvorpå den kan give mest muligt. Disse to brugsformer går jævnsides, og man kan vist sige, at jordrenteformen er endnu så ny, at den er under en slags

afprøvning. Det er faktisk sådan, at mange af dem, der sidder med jordrentebærg, nu, siden vi har fået de store opvurderinger, har fået et chock, og der er sket en voldsom reaktion.

Da den højtærede minister i folketinget forelagde et lovforslag, som gav udtryk for, at det ville være praktisk under visse omstændigheder at kunne udbyde statsjord på privat indkøbt jords vilkår, bragte det lidenskaberne i kog. Det har jo også sin forhistorie. Ønsket om at kunne udbyde jord på den gamle lovs vilkår er fra administrationens side begrundet med, at staten meget vel kan komme til at stå i den situation, ja, faktisk står i den situation, at hvis den ikke har mulighed for at udbyde lodder på privat indkøbt jords vilkår, så at der kan blive tale om en salgspris, der ligger over grundværdien, så kan man i visse egne ofte ikke købe de gårde, som udbydes til salg. Det gælder særlig Vestjylland, men også andre dele af landet, at man er praktisk talt helt afskåret fra at benytte forkøbsretten til de gårde, der bliver solgt på de pågældende egne. Men derudover forekommer det mig, at der er stor interesse for at få udstykning og udlån over på statens midler. Hvis jordfondens midler i højere grad, i alt væsentligt, kunne bruges til at købe jord, ville vi derfor kunne få større udstykning i gang og kunne få flere brug oprettet. Hvis det ændringsforslag, som var stillet i folketinget, var gået ud, ville det have betydet en direkte hemning af udstykningsmulighederne; nu blev det kun modereret, men selv i den modererede form betragter jeg det som en alvorlig forringelse.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de to former, udstykningsformen og brugsformen, nu har gået side om side, og jeg har hørt mange kritiske bemærkninger om, at udstykningen går for langsomt. Det er ganske særlig i husmandsorganisationer, dette spørgsmål rejses med megen styrke. Jeg har endda hørt sige, at man skal op på en udstykning af 3 000 nye brug hvert år — det har jeg oven i købet hørt et fremstående medlem af folketinget sige, der skulle vide bedre. Det kan ikke lade sig gøre, hvis vi ikke går over til udstykning ved statsmidler. Fra 1925—1926 til nu er der på jordrentevilkår oprettet 5 066 nye statshusmandsbrug, og i samme tidsrum er der på privat indkøbt jords vilkår oprettet 5 589 nye husmandsbrug. Men der er sket en udvikling og en forskning fra år til år, eftersom vilkårene har været. Hvis man går tilbage til tyverne,